

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem, ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

9. Causa triplex, antegressio propositi ante omnem hominis voluntatem, immutabilitas & efficacia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

h. Faustus
lib. 1. c. 13.
c. 14.
i. lib. 2. c. 7.
k. lib. 2. c. 7.
l. lib. de praedest. SS. c. 1.
m. Initio
Epist. Prosp.
c. 1.
n. Initio Ep.
Hilar. c. 1.
o. Lib. de praedest. SS. c. 10.
p. Lib. de corr. r. p. & grat. c. 9.
q. Lib. de praedest. SS. c. 19.
r. In Epist. ad Aug.

Dei; & ut Faustus sine furo loquitur, illam h. praedestinationem ac i. praedestinationem; illud h. decretum speciale: ex quo videlicet fuit peculiaris illa & alta electorum vocatio, quam l. Augustinus & ex illo m. Massilienses, ita secundum l. lib. de praedest. SS. c. 1. propositum Dei fieri dicunt, ut n. ipsa credenda voluntas donetur à Deo: nimirum quia o ipsa voluntate ex non credente fit credens, ex non diligente p. diligens, & in eo quod diligit Deum, p. manet usque in finem: quia scilicet illa vocatio n. secundum propositum id prorsus agitur & o. peragitur ad quod datur. Nunc videndum superest quibus ex causis tantum horrorem hauserint; ut immutata facie Christiana gratiae inde ad aliam gratia praedicationem, se vel maxime, Prospero testante, contulerint.

Graves admodum & magno numero sunt querimoniae quibus illud propositum praedestinationis & electionis certorum hominum relictis alijs sicut ab Augustino traditur, Massilienses & omnes omnino Pelagiani vellicant, & accusando traducunt. Nos praecipuas quantum Deus dederit ad certa capita revocando recensebimus, ut intellectis querelarum radicibus accuratius eorum sententia de initio fidei & gratiae auctorio possit intelligi.

Prima igitur eaque capitalis illius propositi accusatio est, quod nihil aliud quam fatum illud gentiliū ab Ecclesia expulsum esse videatur. Quam querimoniam secenties inculcat Faustus duobus illis libris quos de gratia & libero arbitrio inscriptos ad removendam omnem praedestinationem actuum humanorum exaravit. Hinc & Prosper: Ea autem qua de fato &c. tacent, neque ipsum quidem onerant (Augustinum) in cuius libro copiosissime huiusmodi deserviantur errores. Dupliciter porro à gentilibus fatum asserunt fuit. Alij namque vim positionis sicut m., qualis est quando quis nascitur sive c. concipitur fatum vocaverunt; cuiusmodi fatum, ut Augustinus, homines, quando audiunt illud nomen ulitata loquenti consuetudine in-

Vid. lib. 1. c. 4 & lib. 2. c. 6.
Epist. ad Ruff. in fine.
Lib. 5. de civitate Dei c. 11.

atelligere solent. Finxerunt illud Chaldaei fiderum inspectione & observatione celeberrimi, & Astrologi, quos Genethliacos vocant, magnopere coluerunt; à quo, ut Augustinus, Non solum aliter & eventa, verum etiam ipsas nostras Lib. 2. ad voluntatis pendere contendunt. Hoc & haeretici Bonif. 1. 6. nonnulli ut Bardelanes & Priscillianus in Ecclesiam conati sunt introducere. Alij unum Aug. lib. 4. H. ar. 1. c. 1. c. mixtionem seriemque causa, tum dixerunt ratum. Hi sunt Stoici, quorum nomine Chrylippus & 70. apud Agellium fatum esse dicit naturalium compositionem universorum ab aeterno, mutuo se consequentibus, immutabili & inviolabili hae compositione. Hae series causarum immutabilis ex quorundam saltem Stoicorum sententia seum trahebat necessitatem; de qua Trifnegillus; Ad Anton. omnia natura & fato sunt, nec est locus vacuus a providentia. Est autem providentia in se perfecta ratio caelestis Dei. Cui duo sunt cognatae facultates, necessitas & fatum. Nec Deum ipsum ab illa necessitate subtrahebant. Eadem necessitas, inquit De penit. Seneca & Deos alligat. Irrevocabili divina pariter atque humanae cuius volit. Ille ipse omnium conditor ac rector scripsit quidem fata, sed sequitur, semper parat, semel in usu. Semi-Pelagiani igitur invidiosissimis vocibus contra praedestinationem illam à Divo Augustino praedicatam velut adversum fatum Gentiliū conclamabant: Non quod revera vel fiderum constitutionem vel ipsam causarum connexionem, velut causam salutis aut perditionis hominum ab Augustino asseri crederent, sed quod decretum illud Dei conditiones quasdam fati participare videretur; unde sicut Pelagiani qui eandem ipsam de causis calumniam Augustino inpegerant, dicere solebant hanc ipsam Dei benevolentiam fatum esse dicendam; ita Semi-Pelagiani illud benevolam decretum Dei, fati nomine infamabant, vocantes illud fatale decretum: fatum autem legem, praefixam legem originis. Sub pietatis fronte, inquit Faustus; gentilitatis fatum & inter gratia vocabulum absconditam erit fatale Lib. 1. 6. de verum.

Lib. 2. ad Bonif. 1. 6.
Faustus 1. 2. c. 6.
Lib. 1. 6. de verum.

Causa triplex, antegressio propositi antè omnem hominis voluntatem, immutabilitas, & efficacia.

CAPVT NONVM.

TRIBVS autem de causis videntur illud Dei decretum horruisse, primò quod sicut fatum gentiliū hominis originem & omnem voluntatis humanae conductionem praecessisse diceretur. Tangunt istam causam Pelagiani primi, ut diximus suis locis, calumniae istius autores: hanc ipsam, inquit apud Augustinum, Dei benevolentiam, quo non merita sequitur, sed bona m. b. 1. 1. gratuita bonitate largitur fatum potius esse dicendam. Et paulò ante, idcirco Pelagianos fatum nobis asseruisse dicit, quod gratiam Dei non secundum aliqua voluntatis merita, sed secundum ipsius misericordiam voluntatem,

Lib. 2. ad Bonif. 1. 6.
Ibid. c. 5.

quod nihil aliud est, nisi secundum Dei propositum tribui diceremus. Tangunt & illam apud Prosperum Massilienses: si profiterentur ab ea (gratia) que ex proposito manat) omnia bona merita praeveniri necessitate, concederent Deum secundum propositum, & consilium voluntatis suae, occulso iudicio & opere manifesto sacre aliud vas in honorem &c. Et paulò ante; T. illi virtutes, si Dei constitutio humanae praeveniat voluntates. Vnde Faustus illam Dei constitutionem vocat praefixam legem originis, naturalem nexum, & similia, tacite indicans atque carpens, quod sicut Genethliaci actus hominum constellationibus tempore nativitatis observatis velut fatu tribuunt,

Lib. 2. c. 6.

buunt, ita Catholici vitam hominis ex decreto Dei, quod ortui uniuersusque quali præformatam est, non dissimili impietate suspenderent. Atque istud est quod notanter apud Prosperum, præpositum uocationis reprehendunt, quo vel ante mundi initium, vel in ipsa conditione generis humani eligendorum & reprobatorum dicitur facta deferri. Neque enim nova decreta Deus in hominum conditione formavit; sed allusione ad constellationes Genethliacas, que in euiusque nativitate respici solent, diuinæ prædestinationis proposito invidiam creant. Vnde & Faustus: *Recedat hinc origo malis definitio vel fatalis. Quod telum ut intelligeremus contra veram prædestinationem esse vibratum, ita tunc adiecit: Voluntas que libera est à Deo data, corripitur, non vis prædestinationis operatur.*

Altera causa est, absoluta præpositi illius immutabilitas talis ac tanta in ita cuiusdam fati, ut nullo conditionis alicujus ex parte hominis in voluntate defectu frustrari, nulla hominis industria in alteram partem posset influere. Talis quippe absoluta constantia & quæ durities omnino intolerabilis esse videbatur. Ipsi enim omnes omnino præfinitiones siue decreta Dei ita volebant ab humana pendere voluntate, ut pro eius posset diuersitate mutari. *Oratio, inquit Faustus, intercedere oratio, resoluit deprecationem definitionem. Et paulo post: Elige utrum vis: aut necessitatem (nempe prædestinationis atque præpositi Dei) consistere mutuatam, aut veritatem conuincere mentiam. Et alibi, quid in Catholica prædestinatione quam oppugnandam proposuerat sibi displiceret, & cur tanquam gentilitatis malum & fatale decretum*

abijciendam putaret, luculente exprimit: *Nam est ad quam partem fuerit deputatus ignoret, utramque tamen partem desixam esse & immutabilem non ignorat. Quæ sane immutabilitas pessime quoque Massilienses habuit. Hinc est enim quod tam ægrè tulerint, Prædestinatum siue definitum electorum numerum nec augeri posse nec minui: Hinc quod detestati fuerint, non posse aliud erga homines quoquo modo se egerint quam Deus desinuit accidere. Hinc quod omnis correptionis excidium appellauerint, quod sic prædestinati dicerentur, ad utramque partem, ut de alijs ad alios minus posset accedere. Ex quibus patet non tulisse Semi-Pelagianos nexum illum, quo intra cancellos alieni cuiusdam decreti omnem voluntatis considerationem præcurrentis, nulla voluntatis operatione vel variatione mutabilis ita libertas arbitrii quasi conclusa stringebatur, ut nullis precibus ab eo se posset vel conatibus expedire, vel impedire diuinæ constitutionis effectum, quin ab ipsa ad præstitutum terminum siue volens siue invita raperetur.*

Hinc tertia potissimaque detestandi illius quasi fatalis præpositi causa fuit, ejus EFFICACIA in voluntatem quæ præcedentibus adiecta causis necessitatem quandam fatalem afferre videbatur. Vnde Massilienses conqueruntur: *Sub hoc prædestinationis nomine fatalem quandam induci necessitatem. Et Faustus frequenter aduersus illam necessitatem stomachatur, de qua supra dicentem & diuimus: Aut præfixam necessitatem consistere mutuatam, aut veritatem conuincere mentiam. Sed hæc necessitas melius ex alio aculationis capite elucebit.*

Secunda ratio abhorrendi illud præpositum Dei, quia discretionem afferendo interimit liberum arbitrium tam ad bonum quam ad malum.

CAPVT DECIMVM.

SECUNDA igitur accusatio præpositi siue prædestinationis fuit, quod liberum extinguat arbitrium. Vnde apud Prosperum hanc esse Diui Augustini doctrinam Galli asserunt: *Quod liberum arbitrium in homine nihil sit, sed siue ad bonum siue ad malum prædestinatio Dei in hominibus operetur. Quod intelligunt fieri non ratione præpositi nude considerati, ut in Deo latet, sed propter effectus quos per gratiam efficacissimam, quam Augustinus prædicabat, homines discernendo operatur; siue gratiam illam electis tribuendo, ut quod prædestinatum est, perruptis impedimentis omnibus possit impleri; siue gratiam illam negando; qua negata reprobis sibi dimissi deserant Deum & in exitum nullo retinente præcipites ruant. Itaque duo hic displicebant. Primum, quod uni gratia illa daretur, alteri negaretur: atque ita quos per præpositum suum ab æterno à perditionis massa di-*

scernerat à cæteris in tempore, ipsa gratiæ collatione discerneret. Alterum, quod siue daretur siue negaretur, liberum subverteretur arbitrium.

Quod ad primum attinet, male admodum Semi-Pelagianos omnes habet quod illa discretio credentium & non credentium, orantium & non orantium, quam videmus in hominibus eandem prædicationem audientibus fieri, per ipsam gratiam fieri diceretur; ita scilicet, ut per eam uni credendi & orandi voluntas donaretur, alteri subtraheretur gratia negaretur. Aduersus quam gratiæ & consequenter effectuum ejus distributionem multis in locis Faustus vehementer insurgit. *Non specialem, inquit, esse circa credentes Dei munificentiæ docet, quando & eos quos incredulitas arguit de gratia credere potuisse demonstrat. Et non multo post objecto sibi loco, nemo venit ad me nisi Pater qui misit me traxerit eum; sic respondet: Quis traxit*